

LBRIS

We know  
books

JOANNE OWEN

MAESTRUL  
PĂPUȘAR

Traducere din limba engleză  
Luminița Deleanu



*editura rao*

## Sumar

PERSONAJELE 9

**Actul întâi – Miercuri, 12 ianuarie 1898**

SUB CEASUL DE AUR 15

PRIVIREA STRĂINULUI 23

LA „CASA GHINDEI DE AUR“ 33

LA „CASA DOAMNELOR ZĂPEZII“ 37

CONVOIUL 42

MOȘTENIREA LUI LIBUSE 44

ÎN LEMN SE ODIHNEȘTE, CA LEMN SE VA-NĂLȚA. 55

SUNETUL SÂNGELUI EI 65

CĂMARA INIMILOR 71

**Actul doi – Joi, 13 ianuarie 1898**

ÎN PRĂVĂLIA CU NASTURI ȘI GHETE 79

POALE LUNGI ȘI MINTE SCURTĂ 87

MAESTRUL PĂPUȘAR 7

SE IVIRĂ DIN VĂZDUH CA O PERECHE  
DE DUHURI RELE 92

JOS, ÎN PIVNIȚĂ 97

ARUNCATE DIN TURN 105

ÎNTEMEIEREA PRAGULUI ȘI UN LEAGĂN  
PENTRU O COROANĂ 108MARIONETELE SUNT PUTEREA, LEGENDELE  
SUNT VIITORUL 115**Actul trei – Vineri, 14 ianuarie 1898**MARELE MÂNUIITOR ȘI COTOROANȚA  
ZBURĂTOARE 121

VOCEA ORACOLULUI 125

SPECTACOLUL SPECTACOLELOR 129

SORA DE PE PĂMÂNTUL SLAV 135

UN SCÂRȚĂIT ȘI O CRĂPĂTURĂ,  
ȘI PARFUMUL LEMNULUI DE SANTAL 139

ÎNTRERUPEREA LINIEI GENEALOGICE 142

FECIOARĂ, MAMĂ, COTOROANȚĂ 145

MĂRUL CEL PUTRED 150

CÂTE-O PĂPUȘĂ PENTRU FIECARE UȘĂ 154

**Actul patru – Sâmbătă, 15 februarie 1898**

SEMNU LUI SMETANA ȘI RĂZBOIUL FEMEILOR 161

NĂSCUT DIN BERTOLDO 171

CÂND AU ZBURAT PĂSĂRILE 174

TĂIEREA LEGĂTURILOR	179
OM DE PENE, OM DE BLANĂ	182
AGITAȚIE ÎN PĂMÂNT	185
COPITA ȘI COARNELE, ȘI OASELE MICI ȘI ALBE	189
STRÂNSOAREA MÂINILOR BUNE	194
<b>Actul cinci – Marți, 18 ianuarie 1898</b>	
CE S-A PETRECUT	201
NOTELE AUTOAREI	205
GHID DE PRONUNȚIE	207
GLOSAR	209
NOTĂ ASUPRA ILUSTRĂȚIILOR	217

## Personajele

### **Milena Prochazkova**

În cehă, *Milena* înseamnă „preferata“. Numele de familie, *Prochazka* derivă din verbul ceh „a merge“.

**Božena Prochazkova** / baba – bunica Milenei. În cehă, *Božena* înseamnă „dar divin“.

### **Stăpânul Marionetelor**

**Zdenko** – protejat al stăpânului, fiul doamnei Perniță. În cehă, *Zdenko* înseamnă „cearșaf fluturând“.

**Zdenka** – protejată a stăpânului, fiica doamnei Perniță. În cehă, *Zdenka* înseamnă „cearșaf fluturând“.

**Lukas Laskavy** – cel mai bun prieten al Milenei. În cehă, *Lukáš*, Luca, se derivă „din Lucania“; *Laskav* – „cu suflet cald, prietenos“.

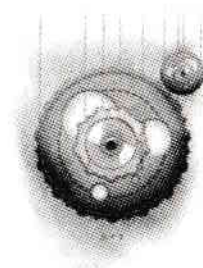
**Katerina** – mătușa Milenei, medic. În cehă, *Katerina* înseamnă „pură“.

**Tereza** – mătușa Milenei, vindecătoare. În cehă, *Tereza* înseamnă „culegătoare“.

**Karel Kopecky** – șeful meșterilor de marionete. În cehă, *Karel* înseamnă „persoană liberă“; *kopeck* – „care se trage dintr-o zonă de deal“.

**Ludmila Prochazkova** / maminka – mama Milenei. În cehă, *Ludmila* înseamnă „dragă poporului“. În cehă, *maminka* înseamnă „mămică“.

## Sub ceasul de aur



Singură în piața Orașului Vechi din Praga, o fetiță cu părul întunecat, ochi verzi de smarald și cinci pistrui pe nas se bâțâie de frig de pe un picior pe altul. În stânga ei se află o țâșnitoare care a înghețat, la dreapta – un cărucior răsturnat, iar peste tot împrejur, o droaie de clădiri înghesuite una-ntr-alta. Sub picioarele ei, pietrele înghețate ale pavajului strălucesc, iar deasupra capului cerul sclipește negru și argintiu ca un cărbune.

Pe latura de răsărit a pieței, biserica Maicii Domnului din Tyn face clădirile din jur să pară mai mici și are în vârf două turla ascuțite care se ridică spre cer ca o pereche de pălării uriașe de vrăjitoare. Spre apus, se ridică biserica albă Sfântul Nicolae.

Fata își bagă mâinile adânc în buzunarele hainei ei roșii și se uită în sus, la vestitul ceas astronomic al orașului,

sperând că prietenul ei va sosi înainte ca acesta să bată de cinci. Cadranul ceasului este format dintr-o serie de inele negre și aurii care arată zilele și lunile, răsăritul și apusul soarelui, creșterea și descreșterea lunii, echinocțiile și fazele lunii. Arată traiectoriile planetelor, semnele zodiacului, cât și orele, minutele și secunde care marchează trecerea fiecărei zile. Animale și plante sculptate îi împodobesc marginile.

E aproape ora cinci.

*Dong*

O ușă se deschide brusc sus, în partea dreaptă a ceasului. Fata suspină.

*Dong*

*Dong*

O statueta de lemn reprezentându-l pe Iisus țâșnește pe ușă. Ea își încleștează degetele înghețate.

*Dong*

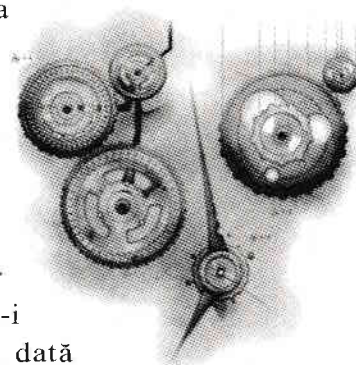
Douăsprezece alte figuri, reprezentându-i pe apostoli, apar în succesiune rapidă pe aceeași ușă. Un cocoș sare de la o fereastră din vârful ceasului. Cântă.

Moartea se ivește pe o ușă din partea de jos a ceasului, cu un clopoțel argintiu într-o mână și o clepsidră în cealaltă. Fata se trage înapoi îngrozită la vederea Morții mișcându-se prin fața ceasului, cu fălcile scheletice căscate. Ea e urmată îndeaproape de Turc, care dă din cap pentru a arăta că nu e încă gata să părăsească această lume. Apoi, urmează Avarul, sunându-și punga de bani, și Desfrânatul, care se admiră într-o oglindă.

*Dong*

Pe ultima bătaie, figurile se retrag în interiorul ceasului.

Milena tremură din cauza vântului de răsărit care se strecoară tăios pe după colțul vechii clădiri a Primăriei. Se simte ca și cum răceala i-ar fi intrat în oase. Își ridică gulerul, cu ochii încă fixați pe cadranul ceasului. De oricâte dăți ar fi văzut spectacolul, groaza nu-i scădea niciodată. De fiecare dată când apărea Moartea – sunând din clopoțel, dezvelindu-și dinții –, povestea meșterului care construise ceasul cu mai bine de patru sute de ani în urmă îi juca în fața ochilor.



Povestea orbirii lui de către autoritățile orașului era una dintre cele mai iubite și mai înfiorătoare legende din Praga, făcându-și în mod regulat loc în visurile Milenei. În timp ce privea în sus, la ceas, ea putea vedea cum intrușii intrau cu forța în camera lui. Îl vedea cum e înșfăcat pe la spate, și în ochi i se înfige un vătrai fierbinte. Îi auzea carnea sfârâind, îl privea cum se împleticește și apoi cade urlând de durere. Îi simțea inima bătând haotic în vreme ce-și dădea seama că nici nu avea să mai vadă, nici să mai construiască vreodată alt ceas.

Milena își suflă peste mâini și privi în piață.

– Unde ești, Lukas? rosti ea cu voce tare. *Haide!*

Îl aștepta să vină deja de douăzeci de minute.

– Și tu unde ești, maminka? șopti ea. Ești singură de ziua ta? Când te întorci acasă?

Nu primi nici un răspuns și nimeni dintre cunoscuții familiei Prochazka nu credea că mama Milenei avea să se mai întoarcă vreodată acasă. Dispăruse cu trei ani în

urmă, la puțin timp după ce tatăl Milenei, Petr, murise într-un accident.

Milena cască și se frecă la ochi. Dormise rău, tulburată de un alt vis în care mama ei revenea acasă. Cu mult înainte de răsărit, era trează și fugise afară, așteptându-se să o vadă. „Într-o zi, gândi ea, *chiar* o să vii.“

Milena vorbea cu mama ei în fiecare dimineață, în fiecare seară chiar înainte de culcare, și adesea pe parcursul întregii zile, sigură că aceasta o putea auzi, sigură că, într-o bună zi, ea avea să intre pe ușă, și totul avea să fie ca și cum n-ar fi plecat niciodată. Într-o oarecare măsură, moartea tatălui ei fusese mai ușor de acceptat. Îi văzuse sicriul coborât în pământ. Auzise bufnitura surdă a țărânei aruncate cu lopețile peste lemn. Știa că tatăl ei nu avea să se mai întoarcă niciodată, dar refuza să creadă că nu avea să-și mai vadă niciodată mama sau să fie numită orfană.

– Unde este?

Milena privi din nou înspre ceas. Era cinci și douăzeci. Părăsi piața și o porni în jos, pe strada Zeleзна, către clădirea în care fusese teatrul de marionete al tatălui ei. Îi lipseau zilele când venea aici după școală. Îi fusese ca o a doua casă.

Milena iubea tot ce ținea de teatru. Fiorul așteptării în culise înainte să se ridice, foșnind, cortina, mirosul de farduri din cabine, atingerea catifelată a scaunelor de pluș din sală, satisfacția pe care o simțea pe măsură ce poveștile se desfășurau. Dar mai ales iubea marionetele. Privind un păpușar cum dă viață unui personaj, cu o mișcare ușoară din încheietură și o smucitură a sforilor, era ca și cum ar fi fost martoră la o vrajă. Milena iubea felul în care își clătinau și mișcau capetele, pocănitul mulțumit al picioarelor lor de lemn pe scenă. Și iubea să audă poveștile bunicii ei

despre pasiunea lui Petr pentru marionete. Chiar înainte de a se putea lega la șireturi, îi povestise baba, învățase să sculpteze și să construiască marionete simple. Până când ajunsese la nouăsprezece ani, pusese deoparte îndeajuns de mulți bani pentru a cumpăra această clădire din Stare Mesto, orașul vechi din Praga. O transformase într-un teatru numit „Casa desfătărilor de vis“.



Azi, ferestrele erau acoperite cu scânduri. Fațada, odată imaculată, vopsită în verde, începea să se năruiască. Duse erau jardinierele colorate, pline cu zambile și crizanteme. Dusă era și casa de bilete împodobită ca o acadea învăstrată. Milena își ridică privirea către firma de argint care atârna deasupra intrării. Era atât de încâlcită între vițele de iederă că abia putea citi numele tatălui ei.

Acesta era locul în care Milena făcuse primii pași și se îndrăgostise de marionete. Și tot aici tatăl ei căzuse mort. Aranja o păpușă pe o platformă înaltă deasupra scenei când aceasta se prăbușise, trimițându-l cu capul înainte în scânduri. În timp ce Milena stătea pe scările de piatră strângându-și genunchii la piept, un nod i se ridică în gât. I se rupea inima să vadă teatrul în halul ăsta.

– O să-ți redeschid „Casa desfătărilor de vis“, promise ea. O să muncesc și-o să muncesc până ce o să am bani de ajuns. Asta e tot ce contează. Maminka se va întoarce acasă și împreună vom readuce la viață teatrul tău.

Se întoarce să atingă ușa. Un afiș fusese bătut în cuie pe aceasta. Marginile lui fuseseră rupte de vânt, dar mesajul părea să țâșnească de pe hârtia de culoare naturală. Voia să-l rupă bucățele.

Cum îndrăznește cineva să-i facă asta teatrului tatei? El era singurul Maestru Păpușar adevărat.

Dar, în timp ce se gândea la respectul pe care tatăl ei îl arătase întotdeauna față de ceilalți colegi păpușari, Milena se hotărî că probabil pe el nu l-ar fi supărat prezența acolo a afișului.

Spectacolul chiar că părea interesant. Ea-și trecu un deget peste literele întortocheate.

Sunetul pașilor care se apropiau îi tulbură gândurile.

– Lukas?

Se întoarce rapid. Nu se afla nimeni acolo. Strada era ciudat de goală.

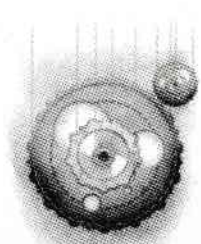
Se auzi din nou. Un bocănit ascuțit, bocănitul cizmelor noi pe piatră.

Privi la stânga. Apoi, la dreapta. Tot nimic.



Sunetul se apropie. Milena știa că nu putea fi Lukas -- cizmele lui erau complet roase. Să se ascundă în umbră până ce treceau? Să se chircească în pragul ușii, făcându-se cât mai mică?

După câte se văzu, nu mai era timp nici pentru una, nici pentru alta.



## Privirea străinului



Pașii bocăneau din ce în ce mai aproape. După care se opriră.

– O să iei parte, bubui o voce, la minunatul meu spectacol?

Milena se întoarse către locul de unde venea vocea și scoase un suspin. Lucind în întuneric se zărea o pereche de ochi strălucitori și galbeni. Clipitul lor calm, reptilian o îngrozi, dar își dădu seama că nu-și putea întoarce privirea în altă parte. Pupilele se măriră, lăsând numai o dungă de culoare, ca niște firișoare de ambră în onix.

Pentru o secundă, ochii se închiseră clipind, iar Milena observă numai atunci persoana căreia îi aparțineau. Un uriaș impozant, ale cărui mâini pline de cicatrice erau împodobite cu inele de aur, toate atât de groase încât îi forțau degetele să stea rășchirate. Purta pantaloni negri cu vipușcă roșie și aurie, o vestă neagră, având și ea marginile decorate cu roșu